

120'İNCİ YILINDA MARMARA ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ MEZUNLARININ İŞ YAŞAMI VE FAKÜLTE - MEZUN İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Suat OKTAR¹, Selahattin GÜRİŞ²
Ebru ÇAĞLAYAN³, Esen YILDIRIM⁴

I. GİRİŞ

Eğitim hayatında 120 yılını dolduran Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, eğitim kurumları arasında önemli bir yere sahiptir. Öğrencileri, öğretim üyeleri ve mezunları ile birlikte varolan kurumsal yapıyı güçlendirmek, ancak iletişim ve işbirliği sayesinde mümkün olacaktır. Bu bağlamda, mezunların fakülte ile diyaloglarını koparmamaları, fakültenin öğrencilerin mezuniyet sonrasında iş yaşamları, beklenti ve önerileri hakkında bilgi sahibi olması gibi faktörler, ileriye doğru atılacak adımlarda büyük öneme sahiptir.

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının iş yaşamlarını ve fakültenin kurumsallaşması konusundaki görüşlerini incelemek amacıyla, 1999-2000 ve 2000-2001 öğretim yıllarında fakültemizden mezun olan öğrencilere 40 sorudan oluşan bir anket gönderilmiştir. Geriye dönen 407 anket, istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek, aynı amaçla

¹ M.Ü.İ.İ.B.F. İktisat Bölümü, Prof. Dr.

² M.Ü.İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, Prof. Dr.

³ M.Ü.İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, Araş. Gör. Dr.

⁴ M.Ü.İ.İ.B.F. Ekonometri Bölümü, Araş. Gör.

1989 yılında fakültemiz bünyesinde yapılan çalışma ile karşılaştırılmıştır.* Bu karşılaştırma mezunlarımızın iş yaşamları ve fikri gelişmeleri hakkında bilgi vereceğinden, zaman içinde harcanan çabaların olumlu veya olumsuz sonuçlarını da ortaya koyacaktır.

II. 1989 YILINDA YAPILAN ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI

1989 yılında yapılan araştırmada, o yıllarda mezun veren İşletme, İktisat ve Kamu Yönetimi bölümlerinden mezun olan öğrencilere iş yaşamları ile ilgili bir anket gönderilmiş, geriye dönen 265 anketin incelenmesiyle elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

- Geçmiş çok eski olan Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin büyük bir camia olduğu ve bu çatı altında fakültenin mezun, öğrenci ve öğretim üyeleri ile birlikte kurumsallaşmasının önemi mezunlar tarafından vurgulanmıştır. Yapılan anket çalışmasının kurumsallaşma için önemli bir adım olduğu ve bu tür çalışmaların periyodik olarak tekrarlanması gerektiği belirtilmiştir.
- Öğrencilik yıllarında çalışan mezunların %18'inin mezuniyet sonrasında da aynı işe devam ettikleri görülmüştür.
- Mezunların işe girme yolu incelendiğinde, %18'inin tanıdık-çevre yoluyla, %9'unun sınavla, %4'ünün gazete ilanı ile, geriye kalanların diğer yollarla işe girdiği görülmüştür.
- İş bulmada yabancı dilin önemini fark ederek, yabancı dil öğrenen öğrenci oranı %6.8'dir. Mezunlar, üniversite eğitimleri sırasında yabancı dil ve bilgisayar derslerine ağırlık verilmesi gerektiğini, ikinci bir yabancı dil öğrenmeye imkan sağlanmasını istemişlerdir.
- Yüksek lisans yapan öğrencilerin, yüksek lisans yapma sebebinin %10 oranında iş bulmada kolaylık ve/veya akademik kariyer düşüncesi olduğu tespit edilmiştir.
- Mezunlara işe girmede etkili olan faktörleri önemli bulup bulmadıkları ayrı ayrı sorulduğunda, %67'si tanıdık faktörünün, %47'si yabancı dil bilgisinin, %35'i teknik ve teorik bilgiye sahip olmanın önemli olduğunu belirtmişlerdir.
- Ankete katılan mezunların %99'u, mezuniyet sonrası okul ile ilişkilerinin devam etmesini arzu ettiklerini ifade etmişlerdir.

* Şemsettin Bağırkan, Selahattin Güriş, Şevki Kaylav, "M.Ü. İ.İ.B.F. Mezunlarının İş Bulma Durumları ve Fakülte Mezun İlişkileri Üzerine Bir Araştırma", M.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:6, Sayı:1-2, 1989, s. 329-333.

- Mezunlar varolan Mezunlar Derneği'nin aktif olmasını, danışma ve iş bulma amacıyla bürolar kurulmasını, geleneksel gün ve geceler tertiplenmesini istediklerini belirtmiş, eski mezunlarla ilişkilerin devam ettirilmesi amacıyla bir lokalin gerekliliğini vurgulamışlardır.
- Fakültenin öğrenci ve mezunlarına indirimli kurslar açması, fakülte hakkında bilgiler ve mezunlardan haberler veren bir bültenin sürekli olarak yayınlanması, bir mezun bilgi bankası oluşturulması istekler arasındadır.
- Fakülte-sanayi işbirliğinin artırılması, öğrencilere staj imkanı sağlanması, eğitimin piyasaya dönük olması mezunlar tarafından talep edilmektedir.

III. 2003 YILI MEZUN İŞ YAŞAMI PROFİLİ

Fakültemiz bünyesindeki, İşletme, İktisat, Ekonometri, Maliye, Çalışma Ekonomisi, İngilizce İşletme, İngilizce İktisat, İngilizce Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Almanca Enformatik, Almanca İşletme, Fransızca Kamu Yönetimi bölümlerinin, 1999-2000 ve 2000-2001 öğretim yılı mezunlarına iş yaşamları ve fakülteye bakış açıları ile ilgili 40 soruyu kapsayan bir anket gönderilmiş, 407 anket geriye dönmüştür. Geriye dönen anketlerin bölümlere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Anketlerin Bölümlere Göre Dağılımı

Bölümler	Frekans	%
İktisat	128	31,4
İşletme	148	36,4
Maliye	35	8,6
Ekonometri	25	6,1
Çalışma Ekonomisi	25	6,1
Almanca İşletme	7	1,7
Almanca Enformatik	3	,7
İngilizce İşletme	8	2,0
İngilizce İktisat	8	2,0
İng. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	4	1,0
Fransızca Kamu Yönetimi	16	3,9
TOPLAM	407	100,0

11 bölümden, İşletme, İktisat, Ekonometri ve Maliye bölümlerinde II. Eğitim programı uygulanmaktadır. Ankete katılan mezunların %74'ünün I. Eğitim, %26'sının II. Eğitim öğrencisi olduğu saptanmıştır.

Ankete katılan 407 mezunun 178'i(%44) erkek, 229'u(%56) bayandır. Mezunların yaşları 22-32 aralığında olup, ortalama yaş 25 olarak hesaplanmıştır. Medeni halleri incelendiğinde mezunların %85'inin bekar olduğu gözlenmiştir. Erkek mezunlara askerlik durumları sorulduğunda, %69'unun askerlik görevini yaptığı görülmüştür.

Mezunlara fakülteyi kaç yılda bitirdikleri sorulmuş, fakülte genelinde ortalama eğitim süresi 5 yıl olarak hesaplanmıştır. Bu ortalama değerlendirilirken, bir çok öğrencinin yabancı dilde hazırlık eğitimi aldığı göz önünde bulundurulmalıdır. Mezunların eğitim süresine göre dağılımı, Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Mezunların Eğitim Süresine Göre Dağılımı

Yıllar	Frekans	%
4	238	58,5
5	97	23,8
6	38	9,3
7	18	4,4
8	10	2,5
9	3	,7
10	3	,7
TOPLAM	407	100,0

Ankete katılan mezunların %11'i yabancı dilde eğitim veren bölümlerden mezun olmuşlardır. Bununla birlikte, birden fazla yabancı dil bilen mezun oranı %28'dir. Bu sonuç, öğrencilerimizin ikinci ya da üçüncü yabancı dile ağırlık verdiklerini göstermektedir. Mezunların bildikleri yabancı dil sayısına göre dağılımı Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Mezunların Bildikleri Yabancı Dil Sayısına Göre Dağılımı

Yabancı Dil Sayısı	Frekans	%
1	293	72,0
2	99	24,3
3 ya da daha fazla	15	3,7
TOPLAM	407	100,0

Yabancı dil sayısının yanı sıra, mezunlarımızdan en iyi bildikleri yabancı dil için seviyelerini belirtmeleri istenmiş, ankete katılan mezunların %71'inin yabancı dil seviyesinin iyi ve çok iyi düzeyde olduğu gözlenmiştir. Mezunların yabancı dil seviyelerine göre dağılımı, Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4. Mezunların Yabancı Dil Seviyelerine Göre Dağılımı

Y.Dil Seviyesi	Frekans	%
Düşük	27	6,6
Orta	93	22,9
İyi	140	34,4
Çok İyi	147	36,1
TOPLAM	407	100,0

Ankete katılan mezunlar içinde, yüksek lisans yapanların oranı %26'dır. Yüksek lisans yapılmasında en önemli iki nedenin, meslekte uzmanlaşma ve akademik kariyer yapma düşüncesi olduğu görülmüştür. Bu durum, mezunlarımızın lisans eğitimi sonrasında bilinçli ve istekli olarak eğitimlerini sürdürdüklerini ortaya koymaktadır. Tablo 5'de mezunların yüksek lisans yapma sebeplerine göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 5. Mezunların Yüksek Lisans Yapma Sebeplerine Göre Dağılımı

Yüksek Lisans Yapma Sebepleri	Frekans	%
Meslekte Uzmanlaşma	53	50,0
Akademik Kariyer	27	25,5
İş Bulmada Kolaylık	8	7,5
İş Bulmada Kolaylık ve Akademik Kariyer	2	1,9
İş Bulmada Kolaylık ve Meslekte Uzmanlaşma	5	4,7
Akademik Kariyer ve Meslekte Uzmanlaşma	4	3,8
Diğer	7	6,6
TOPLAM	106	100,0

Ankete katılan mezunlara "öğrenci iken bir işte çalıştınız mı" sorusu yöneltmiş, %52'sinin üniversite eğitimleri sırasında bir iş tecrübesi edindikleri görülmüştür. Bu öğrencilerin %41'i mezuniyet sonrasında da aynı işe devam etmişlerdir. Çalışılan sektörler arasında önde gelenler, hizmet(%13), bankacılık(%13), muhasebe-finans(%11) sektörleridir.

Mezun olduktan sonra iş bulmak amacıyla sınavla eleman alan bir kuruma başvuran 186 mezunun, başvuru sonuçlarına ilişkin bilgiler Tablo 6'da verilmiştir. Mezunlarımızın üniversite yılları içinde aldıkları mesleki eğitimin özellikle yazılı sınava etki edeceği düşünülürse, hem yazılı hem sözlü sınavda başarılı olanlarla, sadece yazılı sınavda başarılı olan mezunların %65'lik bir kitleyi oluşturması sevindiricidir.

Tablo 6. Mezunların Sınav Sonuçlarına Göre Dağılımı

Sınav Sonuçları	Frekans	%
Yazılı sınavda başarılı olamayanlar	30	16,1
Yazılı sınavda başarılı olan, mülakatta elenenler	46	24,7
Hem yazılı sınavda, hem de mülakatta başarılı olanlar	74	39,8
Diğer	36	19,3
Toplam	186	100,0

Ankete katılan mezunlara "fakülteyi bitirirken iş yaşamınızla ilgili planınız ne idi" diye sorulduğunda, %74'lük çoğunluğun özel sektörde çalışmayı planladığı ve bu hedeflerini büyük ölçüde gerçekleştirdiği görülmüştür.

Geriye dönen 407 ankete verilen cevaplardan, mezunların %74'ünün ilk bir yıl içinde bir işe girdiği anlaşılmaktadır. Öğrencilik yıllarında hali-hazırda bir işte çalışanların %41'inin mezuniyet sonrasında da aynı işe devam ettiği hatırlatılmalıdır. İşe girme sürelerine göre dağılım, Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Mezunların İşe Girme Sürelerine Göre Dağılımı

İşe Girme Süresi	Frekans	%
0-1 Yıl	299	73,5
1-2 Yıl	55	13,5
2-3 Yıl	7	1,7
Hiç çalışmayanlar	46	11,3
TOPLAM	407	100,0

Ankete katılanların, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunları olarak eğitimini aldıkları işlerde çalışıp çalışmadıkları da tespit edilmek istenmiştir. Bu amaçla, çalıştıkları ilk firmanın hangi sektörde faaliyet gösterdiği ve mezunların bu firmadaki pozisyonları sorulmuş ve karşılaştırma yapı-

bilmek için, şu an çalıştıkları firmaların sektörleri ve bu firmadaki pozisyonları hakkında da bilgi istenmiştir.

Lisans eğitimi sonrasında çalıştıkları ilk firmaların sektörel dağılımına göre, önde gelen sektörler serbest ticaret(%16), bankacılık(%16), tekstil(%9), basın-yayın-medya(%8), muhasebe-finans(%7.5)'tir. Bu firmalarda çalıştıkları pozisyonlar incelendiğinde, en yüksek oranlar muhasebe sorumlusu(%14), uzman-uzman yardımcısı(%12), müşteri temsilcisi(%11), satış temsilcisi(%10), işyeri sahibi-üst düzey yönetici(%10) pozisyonlarında görülmüştür.

Mezunlara kaç kez iş değiştirdikleri sorulduğunda, alınan cevaplar Tablo 8'da özetlenmiştir.

Tablo 8. Mezunların İş Değiştirme Sayısına Göre Dağılımı

İş Değiştirme Sayısı	Frekans	%
Hiç çalışmayanlar	45	11,1
Mezun Olduğundan Beri Aynı İşte Çalışanlar	231	56,8
2 Kez İş Değiştirenler	105	25,8
3 Kez İş Değiştirenler	25	6,1
3'ten Fazla Sayıda İş Değiştirenler	1	0,2
TOPLAM	407	100,0

Mezunlarımızın çalıştıkları son firmaların sektörel dağılımı incelendiğinde, önde gelen sektörlerin, insan kaynakları(%10), bankacılık(%10), ithalat-ihracat(%10), menkul kıymetler(%10), ticaret(%9) olduğu tespit edilmiştir. Bu firmalarda pozisyon incelemesi yapıldığında, mezunlarımızın özellikle uzman-uzman yardımcısı(%10), müşteri temsilcisi(%10), muhasebe sorumlusu(%10), satış temsilcisi(%10), işyeri sahibi-üst düzey yönetici(%14) pozisyonlarında çalıştıkları gözlenmiştir.

Mezunların şu an çalıştıkları pozisyonlarla ilk pozisyonları karşılaştırıldığında, diğer pozisyonların ağırlıklarında düşme olurken, işyeri sahibi-üst düzey yönetici pozisyonunun ağırlığında artış gözlenmiştir. Bu durum mezunların açık uçlu sorulara verdikleri cevaplarla birlikte değerlendirildiğinde, çok sayıda mezunumuzun ilk aşamada farklı firmalarda tecrübe sahibi olup daha sonra kendi işlerini kurdukları ya da aile şirketlerinde üst düzey yönetici olarak çalıştıkları anlaşılmaktadır.

"Çalıştığınız işe hangi yolla girdiniz" sorusu mezunlara yöneltildiğinde, tanıdık faktörünün %31,5 oranıyla birinci sırada yer aldığı görülmüştür. Ayrıntılı bilgi Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Mezunların İşe Girme Yoluna Göre Dağılımı

İşe Girme Yolu	Frekans	%
Tanıdık Vasıtasıyla	114	31,5
Sınavla	51	14,1
Gazete İlanıyla	50	13,8
İnternette Bularak	45	12,4
Aile İşi	42	11,6
İnternet ve Sınavla	4	1,1
Tanıdık ve Sınavla	3	,8
Gazete İlanı ve Sınavla	1	,3
Diğer	52	14,4
TOPLAM	362	100,0

Mezunlara işe girmede diploma, yüksek lisans, yabancı dil, okul dışı eğitim, iş tecrübesi, genel kültür ve tanıdık faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu sorulduğunda, Tablo 10'da görüldüğü gibi en çok vurgulanan etkenin %68 oranında üniversite diploması olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Tablo 9'daki bilgilerle birlikte değerlendirildiğinde, tanıdık vasıtasıyla işe girenlerin oranı yüksek olsa da, bu faktörün diploma, yabancı dil, iş tecrübesi gibi nitelikler olmadan yeterli olmayacağı tespit edilmiştir.

Tablo 10. Mezunların İşe Girmede Etkili Olan Nitelikler Yönünden Dağılımı

Nitelikler	Frekans	%
Diploma	245	67,7
Yabancı Dil	133	36,7
İş Tecrübesi	116	32,0
Genel Kültür	104	28,7
Tanıdık	96	26,5
Okul Dışı Eğitim	56	15,5
Yüksek Lisans	35	9,7
DİĞER	47	13,0

İşinde mesleki bilgilerini kullanma olanağı bulduğunu ifade eden mezun oranı, % 62'dir. Bu sonuç, mezunlarımızın büyük ölçüde eğitimini aldıkları sektörlerde çalıştığı şeklinde yorumlanabilir.

Benzer şekilde, mezunlarımıza "işinizden memnun musunuz" sorusu yöneltildiğinde, %70 oranında memnunuz, %30 oranında memnun değilim yanıtı ile karşılaşmıştır. İşinden memnun olmayanların memnuniyetsizlik sebepleri incelendiğinde, maaştan memnuniyetsizlik ve işin gelişmeye açık olmaması en çok vurgulanan faktörler olarak gözlenmiştir. İki kiden fazla memnuniyetsizlik sebebi ifade edenler, diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Sebep belirtmeyen kişi sayısı 14'tür. Memnuniyetsizlik sebeplerine göre dağılım, Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Mezunların İşten Memnuniyetsizlik Sebeplerine Göre Dağılımı

Memnuniyetsizlik Sebepleri	Frekans	%
Maaştan memnuniyetsizlik	9	8,3
İşin gelişmeye açık olmaması	9	8,3
Maaştan memnuniyetsizlik ve mesleki bilgileri kullanamama	7	6,4
Maaştan memnuniyetsizlik ve işin gelişmeye açık olmaması	6	5,5
İşin kişiliğe uygun olmaması	5	4,6
Mesleki bilgileri kullanamama	4	3,7
Yöneticilerden memnuniyetsizlik	4	3,7
Maaştan memnuniyetsizlik ve çalışma koşullarından memnuniyetsizlik	4	3,7
İşin kişiliğe uygun olmaması ve işin gelişmeye açık olmaması	4	3,7
İşin gelişmeye açık olmaması ve çalışma koşullarından memnuniyetsizlik	3	2,8
İşin kişiliğe uygun olmaması ve mesleki bilgileri kullanamama	2	1,8
Mesleki bilgileri kullanamama ve işin gelişmeye açık olmaması	2	1,8
<i>Memnuniyetsizlik sebebini belirtmeyenler</i>	14	12,8
Diğer	36	32,9
TOPLAM	109	100,0

Ankete katılan 407 mezunun tümünden, yeni mezun olacak öğrencilere yol göstermesi amacıyla, işe girmede en çok hangi faktörlerin etkili olduğu konusunda tecrübe ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuçta, en önemli faktörün girişkenlik, özgüven, azim, iyi Türkçe kullanma gibi kişisel özellikler(%23) olduğu anlaşılmıştır. Önem sırasına göre diğer faktörlerin, tecrübe+yabancı dil(%7,5), tecrübe(%5,9), kişilik özellikleri+yabancı dil(%4,7), tanıdık (%4,7), yabancı dil(%3,1) ve staj yapma(%2,5) olduğu görülmüştür. Geriye kalan %48,6'lık kitle ikiden fazla faktörün önemli olduğunu ifade etmiş, belirtilen faktörler ayrı ayrı çok küçük oranlara sahip olduğundan birlikte değerlendirilmiştir.

Ankete katılan mezunların gelir dağılımı Tablo 12'de verilmiş, ortalama gelir 762 milyon TL hesaplanmıştır. Tablo 12'deki bilgilerin bir işte çalışan ya da çalışmayan tüm mezunları kapsamı dolayısıyla, ortalama gelir sadece çalışan mezunlar için yeniden hesaplanmış, 817 milyon TL bulunmuştur.

Tablo 12. Mezunların Gelir Dağılımı (milyon TL.)

Gelir Grupları	Frekans	%
0-250	42	10,3
250-500	76	18,7
500-750	91	22,4
750-1000	74	18,2
1000'in üstü	124	30,5
TOPLAM	407	100,0

Mezunların iş yaşamlarının yanı sıra, bu çalışmanın ikinci boyutu fakültemizin kurumsallaşması konusunda mezunların görüşlerini almaktır. Mezunların %95,6'sı kurumsallaşmanın önemine inandıklarını ifade etmişlerdir.

Mezuniyet sonrasında fakülte-öğrenci ilişkilerinin sürdürülmesinde Mezunlar Derneği'nin bir köprü rolü oynadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, ankete katılanlara Mezunlar Derneği'nden haberdar olup olmadıkları sorulmuş, %41'inin dernekten haberdar olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, dernek lokali ile ilgili soruya mezunların %22'si haberdar oldukları şeklinde yanıt vermiştir. Yöneltilen açık uçlu sorulardan, Mezunlar Derneği'nin daha aktif olmasının talep edildiği anlaşılmaktadır.

Ankete katılanlara, mezun olduklarından bu yana fakülte tarafından düzenlenen bir etkinliğe katılıp katılmadıkları sorulduğunda, 407 kişinin 401'i bir etkinliğe katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer 6 kişi, yeni gelenlerle tanışma ve bölüm tanıtımı toplantılarına, bahar şenliğine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bilindiği gibi, Marmara Üniversitesi genelindeki bilimsel etkinlikleri yansıtma bülteni olarak Marmara'nın Sesi dergisi yayınlanmaktadır. Mezunlarımıza dergiden haberdar olup olmadıkları sorulmuş, %88'i haberdar olmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu anket çalışması vesilesiyle, dergiden haberdar olanların %7'si abone olma isteklerini ifade etmişlerdir.

Mezuniyet sonrasında fakülte-öğrenci ilişkilerinin sürdürülmesinde, mezunların fakülteleri ile irtibatlarını koparmamaları, yardımcı olacakları konularda işbirliği içinde olmaları önemli bir role sahiptir. Mezunların %84'ü yardımcı olabilecekleri konularda işbirliği yapmak istediklerini, ilerleyen yıllarda tecrübe ve kariyerleri sayesinde daha etkin olabileceklerini dile getirmişlerdir. Ankete katılanlar arasında 57 kişi fakülte öğrencilerine staj imkanı sağlayabileceğini, 45 kişi konferans ve seminer verebileceğini, 11 kişi etkinliklerde sponsor olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca, özel gün ve geceler tertip-

leyebileceğini, öğrencilere yönelik kariyer günlerine katılabileceğini, indirimli kitap ve kurs imkanı sağlayabileceğini ifade edenler de bulunmaktadır.

Fakülte-mezun ilişkilerinin geliştirilmesinde, fakülte yönetiminin mezunların beklenti ve önerileri hakkında bilgi sahibi olması önemlidir. Bu amaçla yöneltilen açık uçlu sorulara ankete katılanlar, hem birer mezun olarak kendilerine, hem de kendilerinden sonra bu fakültenin öğrencisi olacaklara yararlı olması amacıyla beklenti ve önerilerini dile getirmişlerdir. Mezunlarımızın %28'i fakültenin arzu edilen kurumsal kimliğe kavuşması için gerekli çalışmaların yapılmasını, %8'i bu konuda Mezunlar Derneği'nin daha aktif olmasını istemektedir. Ankete katılanlar daha fazla piyasaya dönük eğitim verilmesini, fakültenin iş bulmada mezunlarına yardımcı olmasını talep etmektedir. Ayrıca, sosyal aktivitelerin artırılması ve mezunlara duyurulması, fakültenin öğrencilerini staj yapma konusunda teşvik etmesi ve staj olanağı sağlaması istekler arasındadır. Yüksek lisans yapmak isteyenler, fakülteden mezun olmuş öğrencilere öncelik tanınmasını; akademisyen olmak isteyenler, daha fazla akademik kadro açılmasını, fakülte bünyesindeki kurslarda mezunlara indirim sağlanmasını, yeni bölümlerin piyasaya tanıtılmasında fakültenin aktif olmasını talep etmektedir.

IV. SONUÇ

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1989 yılında 4 bölümden oluşan idari bir yapıya sahipken, 14 yıllık süreçte 11 bölümde ve dört ayrı dilde 8000'e yakın öğrenciye eğitim veren bir kurum haline gelmiştir.

Varolan kurumsal yapının güçlendirilmesi, fakülte-mezun ilişkilerinin sürdürülmesi ve dayanışma içinde hareket edilmesi ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda, mezunların fakülteleri ile irtibatlarını koparmamaları, yardımcı olabilecekleri konularda işbirliği içinde olmaları; fakülte yönetiminin de mezunların beklenti ve önerileri hakkında bilgi sahibi olması önemli bir role sahiptir. Fakülte yönetiminin bu fonksiyonunu yerine getirebilmesi için, mezun profilini ortaya çıkaracak periyodik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Böylece, mezun profilindeki değişiklikleri tespit etmek ve ileriye doğru atılacak adımlar için buna dayalı olarak karar almak mümkün olabilecektir.

Mezun profilindeki gelişmeleri ortaya çıkarmak amacıyla, bu çalışmada elde edilen bulgularla, 1989 yılındaki sonuçlar karşılaştırıldığında eğitim ve iş yaşamındaki değişikliklerin mezunlara ne ölçüde yansıdığı görülür. 1989 yılındaki çalışmanın sonuçlarına göre, mezunlar iş bulmada yabancı

dilin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. 2003 yılına gelindiğinde yeni mezunların, tek bir yabancı dili yeterli görmediği, ikinci ve üçüncü yabancı dil öğrenimine yöneldiği görülmüştür. Günümüzde yabancı dil bilgisinin, bir dili iyi düzeyde bilmek olarak algılandığı da anlaşılmaktadır.

1989 yılında yüksek lisans yapanların, büyük oranda iş bulmada kolaylık ve/veya akademik kariyer amacını taşıdığı, 2003 yılındaki çalışmada ise yüksek lisans yapılmasında meslekte uzmanlaşma sebebinin, akademik kariyer yapma ve iş bulmada kolaylık sebeplerinin önüne geçtiği gözlenmiştir. Bu durum, mezunlarımızın lisans eğitimi sonrasında bilinçli ve istekli olarak eğitimlerini sürdürdüklerini ortaya çıkarmaktadır.

1989 yılında yapılan çalışmada, mezunların büyük çoğunluğunun tanıdık yoluyla işe girdiği görülmektedir. 2003 yılında her ne kadar tanıdık vasıtasıyla işe girenlerin oranı yüksek olsa da, bu faktörün diploma, yabancı dil, iş tecrübesi gibi nitelikler olmadan yeterlisiz kalacağı anlaşılmıştır. 1989 yılında, iş bulmada en önemli nitelikler sırasıyla, tanıdık, yabancı dil bilgisi, teknik ve teorik bilgi iken; 2003 yılındaki sıralama, diploma, yabancı dil bilgisi, iş tecrübesi, genel kültür, tanıdık, okul dışı eğitim, yüksek lisans ve diğer nitelikler şeklindedir.

1989 yılında, sınavla iş bulan mezun oranı en düşük oran olarak gözlenmiştir. Mezunların çoğunlukla bilim sınavında başarılı oldukları, fakat mülakatta başarısız buldukları tespit edilmiş, bunun nedeni olarak tanıdık faktörü vurgulanmıştır. 2003 yılındaki çalışmanın sonuçlarına göre ise, sınavla işe giren mezun oranında önemli ölçüde artış olduğu görülmüştür.

Ankete katılan mezunlarımız, mezun olduklarında üniversite diploması ve yabancı dil bilgisinden sonra, iş tecrübesini en önemli faktör olarak değerlendirmektedir. Bu nedenle, henüz öğrencilik aşamasında iş hayatına adım atmaya, okul dışı eğitimlerle de niteliklerini geliştirmeye gayret etmektedirler. Mezun olduktan sonra, öğrenci iken çalıştığı işe devam eden mezun oranının 1989 yılındakinden yüksek çıkması, bunun doğal bir sonucudur.

Günümüzde fakültemiz mezunları, iş hayatını yeni bir yarış olarak algılamaktadır. Bu yarışta başarılı olabilmek için, iş hayatının gereklerini yerine getirebilecek bir donanıma sahip olunması gerekmektedir. Öğrencilerimizin, üniversite yıllarını her yönden aktif bir şekilde değerlendirmeleri gerektiği bilincinde oldukları anlaşılmaktadır.

Mezunlarımızın işe girmelerinde, aldıkları eğitimin ve diplomalarının etkili olması, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin benzer eğitim kurumları arasında ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunun göstergesidir.